

ΤΕΧΝΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Επιστημονικός Υπεύθυνος:
Βαγγέλης Παπαδημητρόπουλος

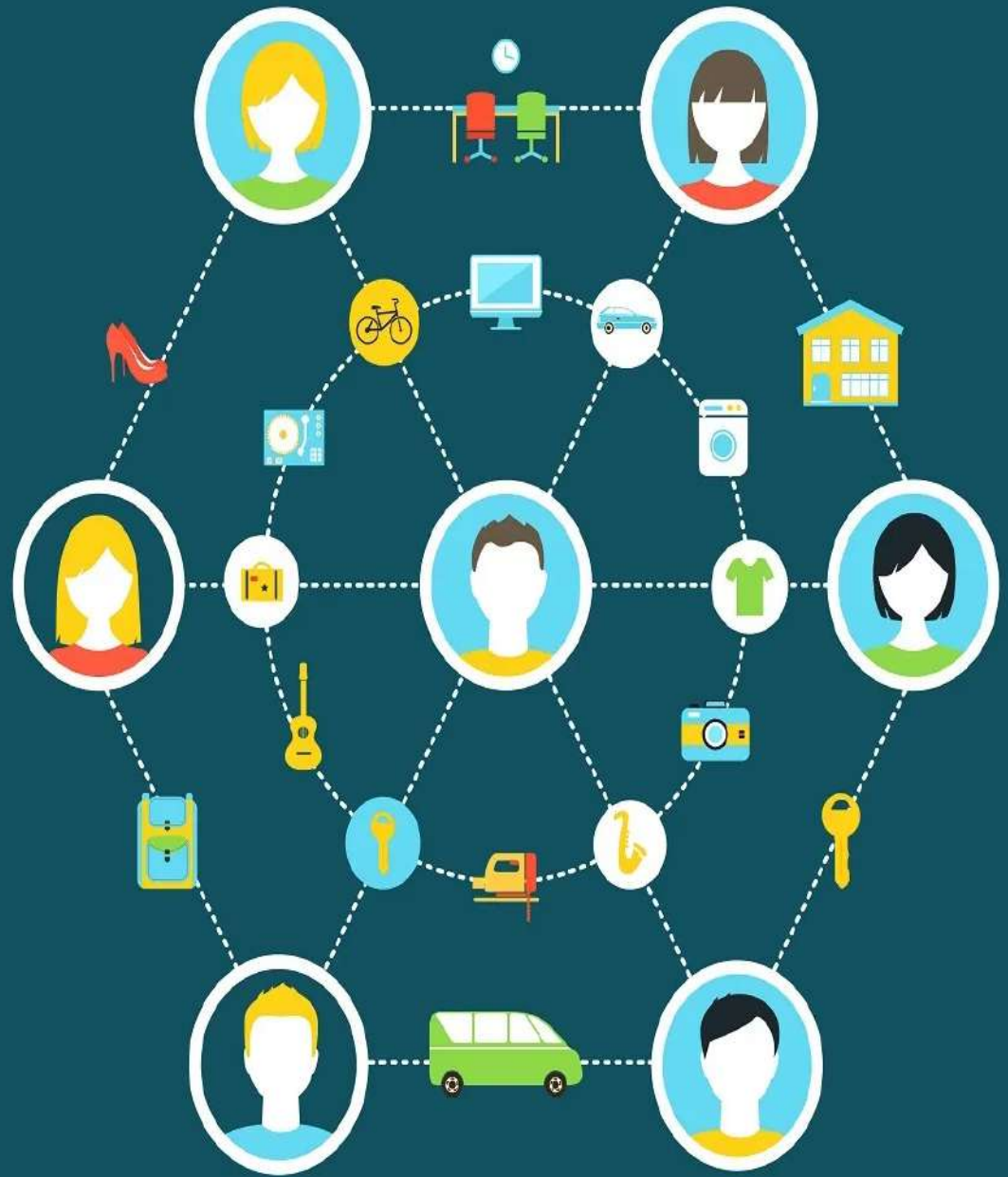
H.F.R.I.
Hellenic Foundation for
Research & Innovation

The research project was supported by the Hellenic Foundation for Research and Innovation (H.F.R.I.) under the “2nd Call for H.F.R.I. Research Projects to support Post-Doctoral Researchers” (Project Number: 0139).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιά η συμβολή των ανοιχτών τεχνολογιών και της ομότιμης παραγωγής του Διαδικτύου στη δημιουργία μιας συνεργατικής οικονομίας;

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πώς; > Μεθοδολογία

Πολλαπλές μελέτες περίπτωσης:

P2P Lab/Τζουμέικερς (Ελλάδα)

Open Food Network (Αυστραλία)

CoopCycle (Γαλλία)

Circles UBI (Γερμανία)

Γιατί; > Ερευνητικός σκοπός

Η εξέταση της κοινωνικής καινοτομίας της ομότιμης παραγωγής του Διαδικτύου στο πλαίσιο της συνεργατικής οικονομίας.

ΤΑ ΚΟΙΝΑ

Τα κοινά αποτελούνται από διανεμημένους, αποκεντρωμένους, **κοινούς πόρους** και υποδομές (φυσικούς πόρους, λογισμικό, υλισμικό, γνώση, πληροφορία, κεφάλαιο), τις οποίες αυτοδιαχειρίζονται **κοινότητες** χρηστών σύμφωνα με **συλλογικές διαδικασίες**, κανόνες και νόρμες.

3 δομικά στοιχεία: κοινοί πόροι, κοινότητα, κοινωνείν + **αναδιανομή αξίας**
δημοκρατία
οικολογία κλπ.

Τύποι κοινών και παραδείγματα:

- **τοπικά κοινά:** βοσκοτόπια, δάση, αρδευτικά πεδία, φάρμες, κήποι, κτίρια, πάρκα
- **παγκόσμια κοινά:** ωκεανοί, βουνά, επιστήμη, γνώση, πληροφορία, γλώσσα, πολιτισμός, τα ψηφιακά κοινά, ραδιοσυχνότητες
- **κοσμοτοπικά κοινά:** τα ψηφιακά κοινά (σχέδιο, γνώση και λογισμικό) που συνδέονται τοπικά με υλισμικό (μηχανές, τρισδιάστατους εκτυπωτές, κλπ)

ΟΜΟΤΙΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αποκέντρωση

Αυτοδιαχείριση

Αυτενέργεια (do-ocracy)

Στιγμέργια = ασύγχρονη συνεργασία

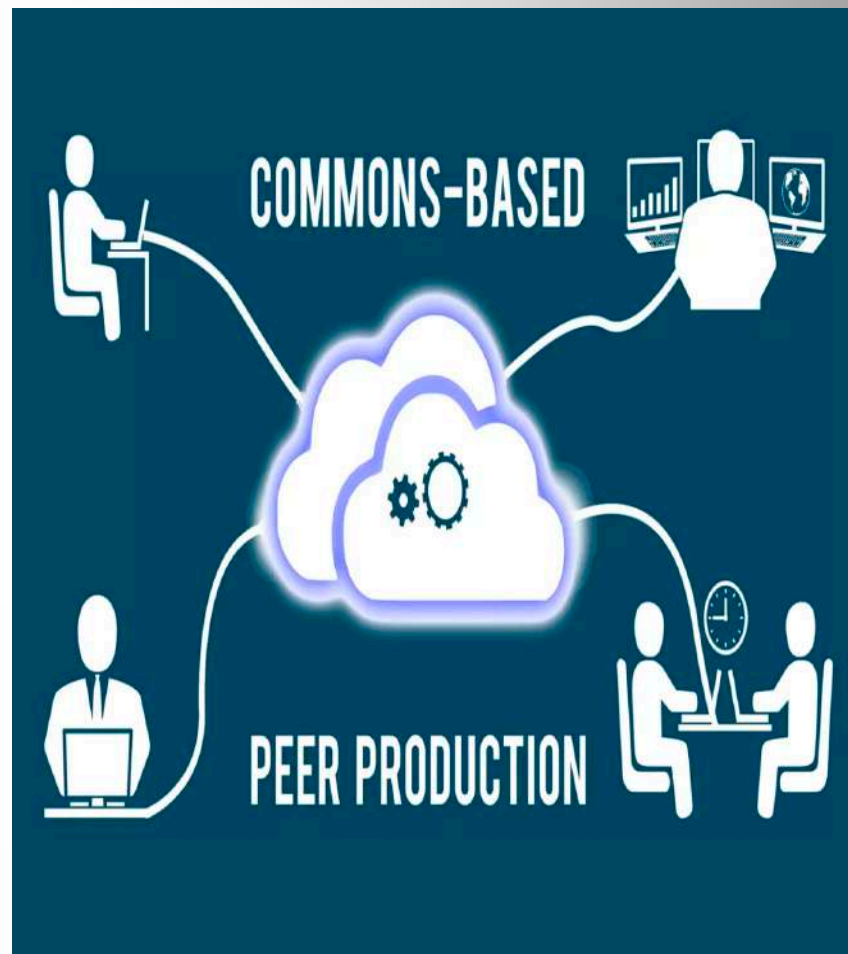
Αρθρωτή δομή (modularity, **lego**)

Ολοπτισμός = διαφάνεια

Διανομή αξίας

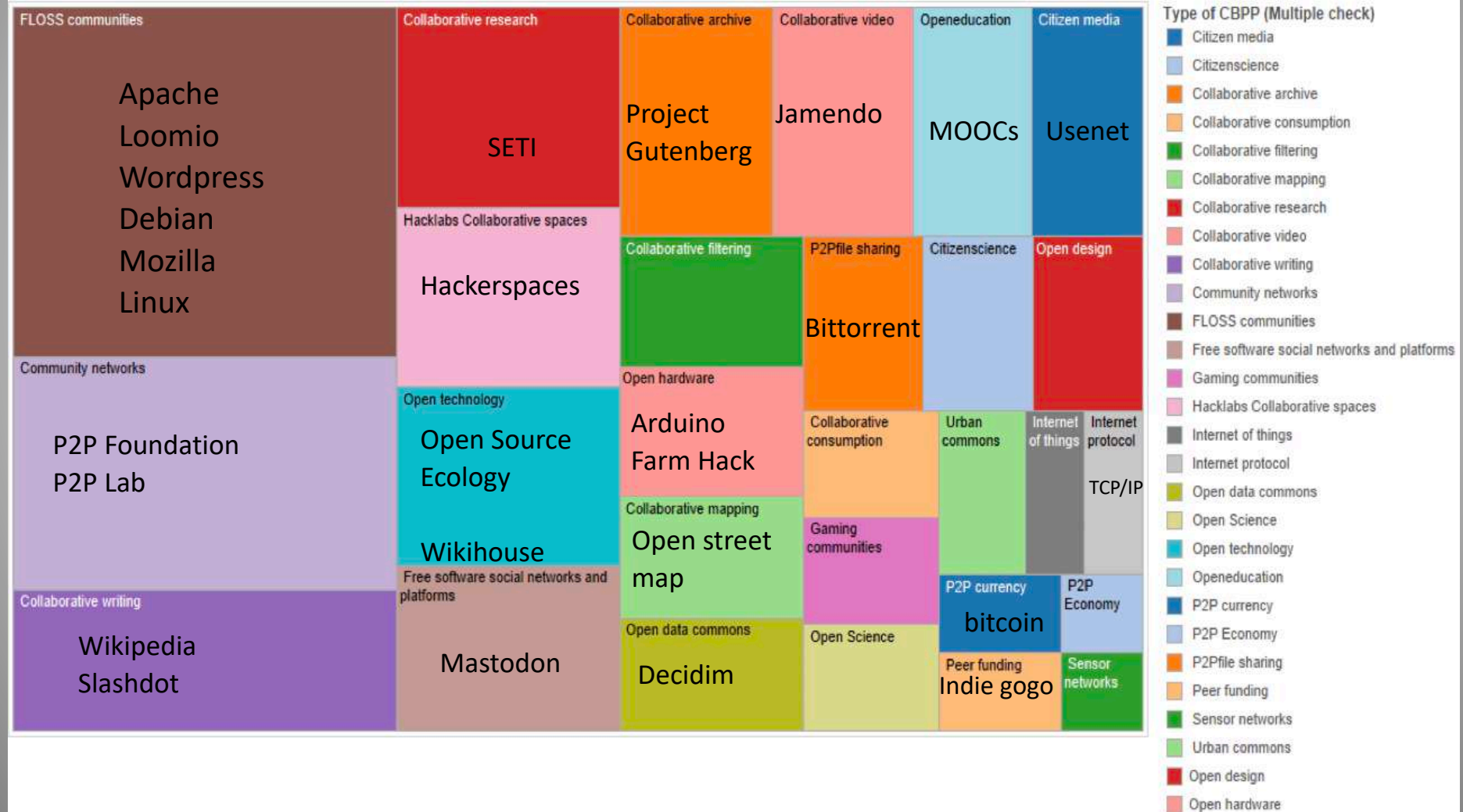
Διαμοιρασμός πόρων

Ανοικτότητα

ΑΝΟΙΚΤΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ, ΨΗΦΙΑΚΑ ΚΟΙΝΑ

<Type of CBPP>

**ΜΟΝΤΕΛΟ
ΑΝΟΙΚΤΟΥ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ**

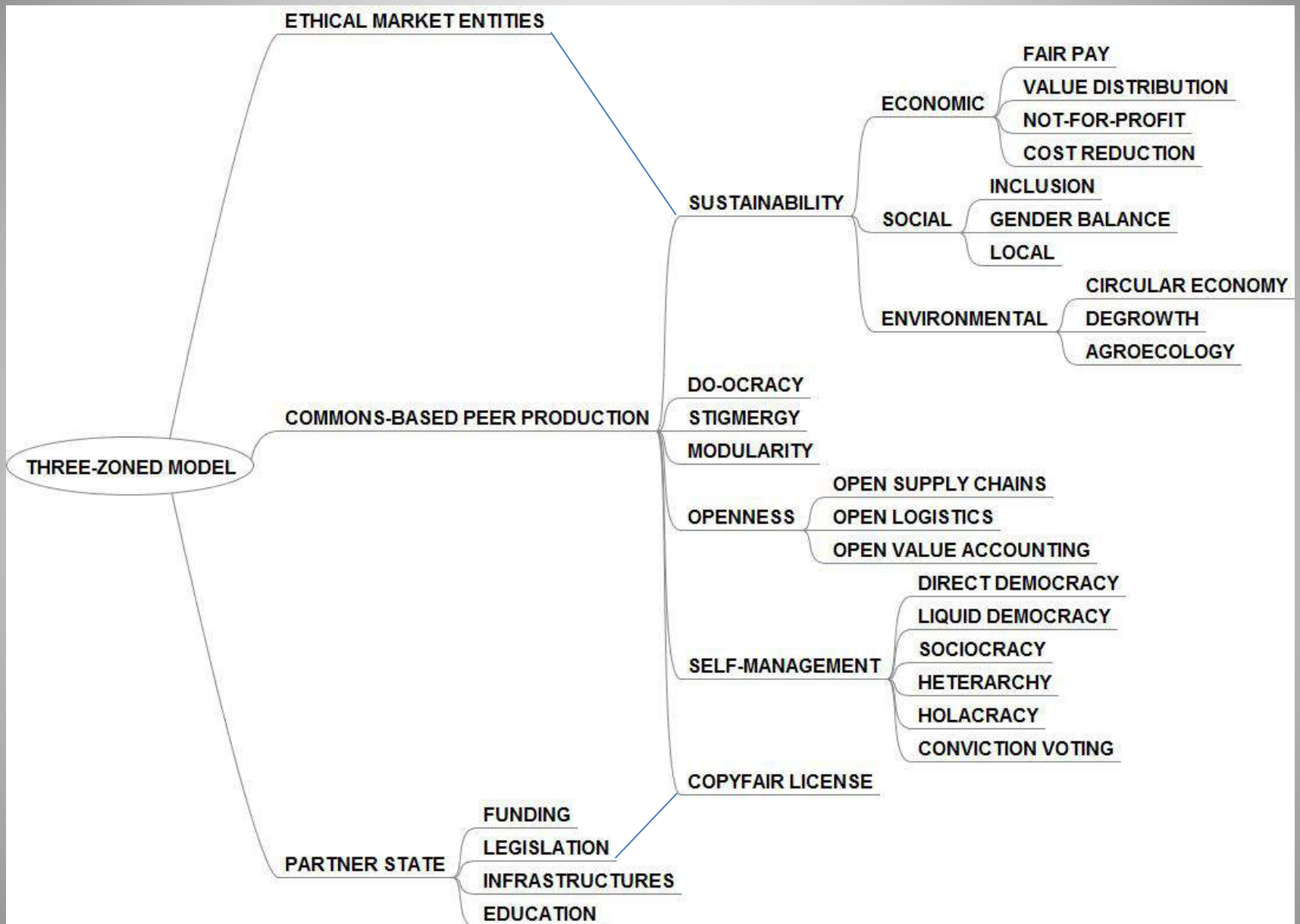
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΟΜΟΤΙΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΟΙΝΩΝ
ΚΟΣΜΟΤΟΠΙΚΙΣΜΟΣ

ΚΡΑΤΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΣ

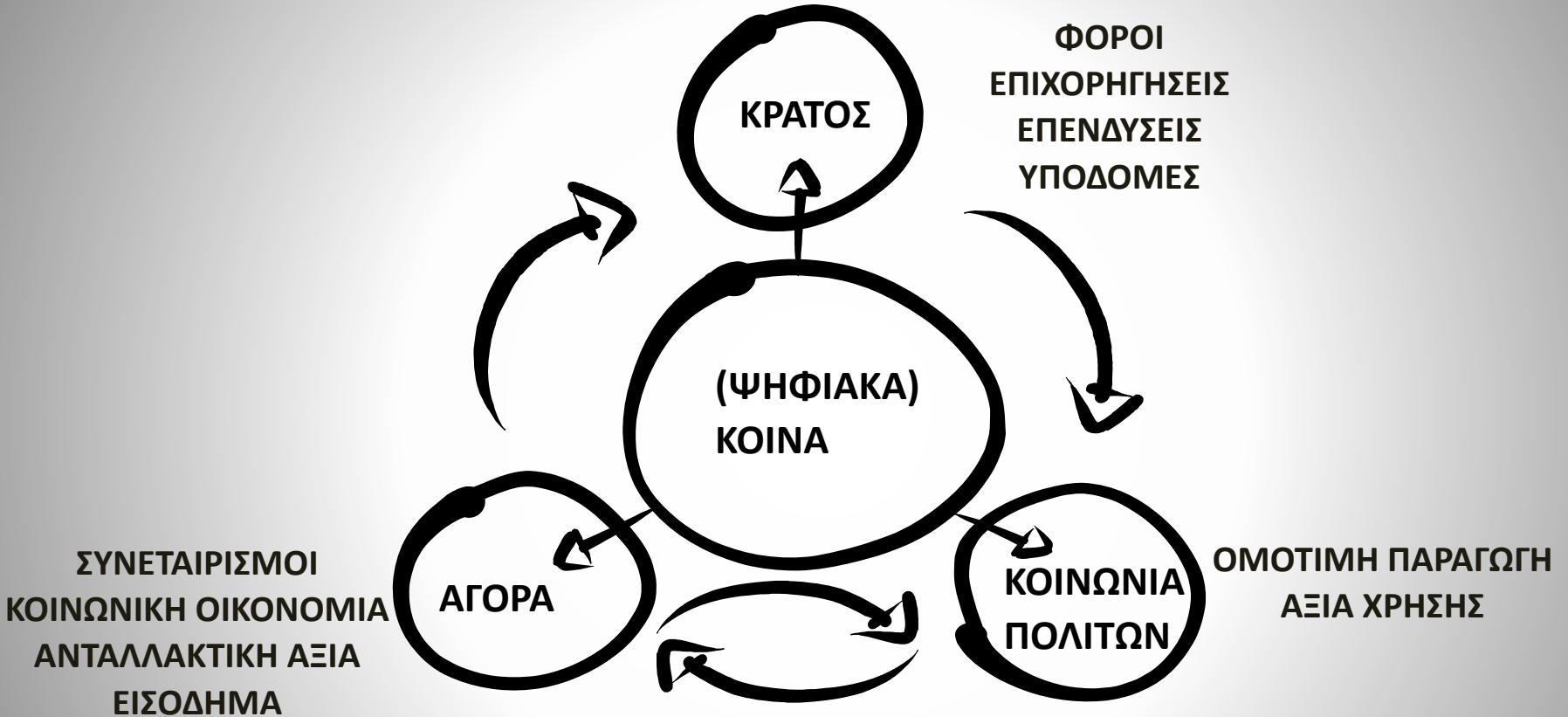
ΗΘΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΜΕΤΑΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ
άδεια δικαιoχρησίας
(copyfair license)

ΜΕΤΑΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

Productive community	Linux	Mozilla	GNU	Wikipedia	Wordpress
Entrepreneurial coalition	e.g. Linux Professional Institute, Canonical	e.g. Mozilla corporation	e.g. Red Hat, Endless, SUSE	e.g. Wikia company	e.g. Automatic company
For-benefit association	Linux Foundation	Mozilla Foundation	Free Software Foundation	Wikimedia Foundation	Wordpress Foundation

Νεοκλασικά οικονομικά

Οικονομικά των κοινών

κέρδος, ατομικισμός, μεγιστοποίηση ωφέλειας για το άτομο και την επιχείρηση

ποικιλία κινήτρων (κέρδος, αλτρουισμός, ηδονισμός, δημιουργία)

τέλεια πληροφόρηση, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, πατέντες

ανοιχτή γνώση, διαμοιρασμός, ολοππισμός (διαφάνεια)

τέλειος ανταγωνισμός (παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος)

συνεργασία (παιχνίδι αμοιβαίου πλεονεκτήματος)

ατομική ιδιοκτησία

δέσμη δικαιωμάτων (πρόσβαση, άντληση, διαχείριση, αποκλεισμός, πώληση)

κατανομή σπάνιων πόρων στις βέλτιστες χρήσεις τους στην αγορά

η σπάνη των πόρων συνδυάζεται με την αφθονία των κοινών

δείκτες τιμών > εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης

ανοικτές εφοδιαστικές αλυσίδες, κυκλική οικονομία, οικονομία δώρου

ανταλλακτική αξία, εμπόρευμα

αξία χρήσης και ανταλλακτική αξία, εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών

πράσινη ανάπτυξη, οικο-αποδοτικότητα

απο-ανάπτυξη, οικο-αυτάρκεια

Καπιταλιστική επιχείρηση	Παραδοσιακός συνεταιρισμός	Ανοικτός συνεταιρισμός
ασυμμετρία πληροφόρησης, ιδιωτικότητα	μερική ασυμμετρία πληροφόρησης	ανοικτότητα, διαμοιρασμός, ολοπτισμός (διαφάνεια)
μεγιστοποίηση κέρδους για τους μετόχους	διανομή αξίας στα μέλη του συνεταιρισμού	διανομή αξίας σε πολλαπλές ομάδες συμφερόντων
ιεραρχία, ένα δολάριο, μια ψήφος	ιεραρχία, συνέλευση, ένα μέλος, μια ψήφος	αυτο-κυβέρνηση, ένα μέλος, μια ψήφος
πνευματικά δικαιώματα, πατέντες, πρόσοδοι	κλειστές άδειες ιδιοκτησίας > δεν παράγουν κοινά	ανοικτά πρωτόκολλα, ανοικτές εφοδιαστικές αλυσίδες, στιγμεργία, παραγωγή κοινών
σχεδιασμένη βραχυβιότητα, αρνητικές εξωτερικότητες	βιωσιμότητα	βιωσιμότητα, κυκλική οικονομία, το δικαίωμα στην επισκευή και συντήρηση
καταμερισμός εργασίας	καταμερισμός εργασίας	αυτενέργεια, στιγμεργία, αρθρωτή παραγωγή
μισθοί	μισθοί	μισθοί, ανοικτή λογιστική

Πράσινη ανάπτυξη

τεχνολογική καινοτομία, αντικατάσταση ορυκτών καυσίμων με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

οικο-αποδοτικότητα

αποσύνδεση της ανάπτυξης από την οριακή χρήση ύλης και ενέργειας

νεοκλασσική θεωρία αξίας: το ΑΕΠ ως δείκτης αξίας

συμβατική πολιτική

συμβατική επιχειρηματικότητα

Αποανάπτυξη

ήπια τεχνολογική και κοινωνική καινοτομία, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

οικο-αυτάρκεια

η αποσύνδεση δεν είναι δυνατή λόγω της θερμοδυναμικής της ύλης και της ενέργειας

η αξία των κοινών: η ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών στο επίκεντρο της οικονομίας

η κλιματική αλλαγή απαιτεί ριζική πολιτική αλλαγή, βασικό εισόδημα, αλλαγή στο παραγωγικό μοντέλο, μείωση ωρών εργασίας

μετακαπιταλισμός, περιορισμούς στην παραγωγή και στην κατανάλωση, μηδενική σπατάλη πόρων, κυκλική οικονομία

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

Ο ανοικτός συνεργατισμός μπορεί να παράγει ένα διαρκώς βελτιούμενο αποθετήριο γνώσης, πόρων και βέλτιστων πρακτικών > κοινωνική καινοτομία, εκδημοκρατισμός

Η κοινωνική οικονομία που βασίζεται στα κοινά αποκτάει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (βιωσιμότητα, μειωμένα κόστη) έναντι της καπιταλιστικής οικονομίας

Ο καπιταλισμός θα αναγκαστεί να προσαρμοστεί στον μετακαπιταλισμό

Από την καθεμία σύμφωνα με τις δυνατότητες της, στην καθεμία σύμφωνα με τις ανάγκες της

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

- εκδημοκρατισμός μέσων παραγωγής
- παραγωγή κοινών πόρων, υποδομών
- πολυσυμμετοχική διακυβέρνηση
- αναδιανομή αξίας
- κοινωνική καινοτομία
- χαμηλού κόστους οικο-αυτάρκεια (θερμοδυναμικές ροές ύλης και ενέργειας)
- ανθρώπινες συνθήκες εργασίας
- βιωσιμότητα
- ανθεκτικότητα

Πρόβλημα 1

Οι παραδοσιακοί συνεταιρισμοί και ο συνεργατισμός της πλατφόρμας δεν μπορούν να απειλήσουν τον καπιταλισμό.

Λύση 1

Ο μετασχηματισμός των παραδοσιακών συνεταιρισμών και του συνεργατισμού της πλατφόρμας στο μοντέλο του ανοικτού συνεργατισμού.

Πρόβλημα 2

Ο ανοιχτός συνεργατισμός υφίσταται την καπιταλιστική εκμετάλλευση λόγω της ανοικτότητας των κοινών που παράγει > τραγωδία των κοινών

Πρόβλημα 3

Τα κοινά φέρουν κόστη παραγωγής, συναλλαγής και συντονισμού

Λύση 2,3

Ο ανοικτός συνεργατισμός χρειάζεται:

- Τις αρχές σχεδιασμού της Όστρομ
- **διατομεακές αλυσίδες αξίας** και **κλειστές λούπες** εντός του ανοικτού συνεργατισμού
- **άδειες δικαιοχρησίας (copyleft)** εκτός του ανοικτού συνεργατισμού

Ανοικτότητα (αξία χρήσης) εντός του ανοικτού συνεργατισμού και **κλειστότητα/εμπόριο** (ανταλλακτική αξία) με τον καπιταλισμό > μετακαπιταλισμός

ΤΡΕΙΣ ΔΟΜΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Πολλές μικρές νίκες ανοικτού συνεργατισμού

Μια μεγάλη νίκη ανοικτού συνεργατισμού

Μια μεγάλη πολιτική νίκη

Εφαρμογές: κατασκευή σπιτιών, προσθετικών μερών, δορυφόρων, ανοικτή γεωργία, ανοικτή ιατρική, κλπ.

Tzoumakers: ανοικτή γεωργία

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΖΟΥΜΑΚΕΡΣ

Papadimitropoulos V. 2023. The digital commons, cosmopolitanism, and open cooperativism: The case of P2P Lab and Tzoumakers, *Organization* 1–24

Καινοτομία

- ανοιχτή γεωργία
- κοινωνείν (commoning)
- βιωσιμότητα
- κοσμοτοπικισμός
- πολυσυμμετοχικός μη-κερδοσκοπικός οργανισμός

Προκλήσεις

- χαμηλή ζήτηση > αργή κλιμάκωση
- έλλειψη διατομεακών αλυσίδων αξίας
- ασθενής αντι-ηγεμονία

Open Food Network: ψηφιακή πλατφόρμα διανομής αγροτικών προϊόντων χωρίς μεσάζοντες

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΟΦΝ

Papadimitropoulos V and Malamidis H. 2023. Prefiguring the counter-hegemony of open cooperativism: The case of Open Food Network, *Journal of Rural Studies*, 101

Καινοτομία

- ανοιχτός κώδικας
- διανομή αγροτικών προϊόντων χωρίς μεσάζοντες
- διαλειτουργικότητα δεδομένων
- βιωσιμότητα
- αγρο-οικολογία

Προκλήσεις

- ποικιλία επιχειρηματικών και οργανωτικών μοντέλων > δίκτυο μαχαίρι > κατακερματισμός > απορρόφηση, αφομοίωση
- μεγάλος ανταγωνισμός από την αγροτική βιομηχανία
- έλλειψη διατομεακών αλυσίδων αξίας
- έλλειψη κοινής στρατηγικής
- ασθενής αντί-ηγεμονία

CoorCycle: ανοικτού κώδικα πλατφόρμα/εφαρμογή διανομής φαγητού με ποδήλατο

The image displays the CoorCycle administration interface, which includes a web dashboard and a mobile application. The web dashboard, titled "Panel d'administration", features a navigation menu with options like "Commandes", "Livraisons", "Magasins", "Restaurants", "Utilisateurs", "Statistiques", and "Configuration". The main area shows a map of Paris with a blue route and several delivery points marked with pins. The right sidebar lists delivery tasks under "Assignées" for user "Alois", with a duration of 00:34 and a distance of 7.52 Km. The mobile app, shown on the left, displays a list of tasks for "Coursier" on Wednesday, 20th March 2019, with details for each task including location and time.

Panel d'administration

Revenir au site | Commandes | Livraisons | Magasins | Restaurants | Utilisateurs | Statistiques | Configuration | admin

20 mars 2019 | Exporter | Importer | Filtrer

Non assignées

Assignées

Alois 5

Durée 00:34 - Distance 7.52 Km

Déposez les livraisons ici

- #1 - 10 Rue de Rivoli, Paris, France avant 15:30
- #2 - 20 Rue de Dunkerque, Paris, France avant 16:30
- #5 - 10 Rue du Faubourg Saint-Honoré, Paris, France avant 16:47
- #3 - 10 Boulevard Haussmann, Paris, France avant 15:30
- #4 - 15 Rue d'Amsterdam, Paris, France avant 16:30

CoorCycle Mobile App

Coursier

mercredi 20 mars

- Task #1
10 Rue de Rivoli, Paris, France
3:15 PM - 3:30 PM
- Task #2
20 Rue de Dunkerque, Paris, France
4:15 PM - 4:30 PM
- Task #5
10 Rue du Faubourg Saint-Honoré, P...
4:17 PM - 4:47 PM
- Task #3
10 Boulevard Haussmann, Paris, Fran...
3:15 PM - 3:30 PM
- Task #4
15 Rue d'Amsterdam, Paris, France
4:15 PM - 4:30 PM

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ COORCYCLE

2.5% ετήσια συμμετοχή

συνεργασίες

επιχορηγήσεις
ΕΕ, δήμοι

δίκαιη αμοιβή

χρέωση παραγγελίας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ασφαλής εργασία

βιωσιμότητα

υλικότεχνική υποστήριξη

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΞΙΑΣ

πολιτική συνηγορία

διανομή φαγητού με ποδήλατο

ψηφιακά κοινά

ΑΝΤΙ-ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

συνέλευση

ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

άμεση δημοκρατία

πολυσυμμετοχική διακυβέρνηση

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ψηφιακά κοινά

πολυσυμμετοχικός συνεταιρισμός

άδεια δικαιοχρησίας

συνομοσπονδία

Papadimitropoulos V. and Malamidis H. 2023. The Transformative Potential of Platform Cooperativism: the case of CoopCycle, TripleC, forthcoming

Καινοτομία

- ανοιχτός κώδικας
- άδεια δικαιοχρησίας (copyleft license)
- παγκόσμια συνομοσπονδία συνεταιρισμών
- πολυσυμμετοχικός συνεταιρισμός
- βιωσιμότητα
- δίκαιη αμοιβή
- ασφαλής εργασία

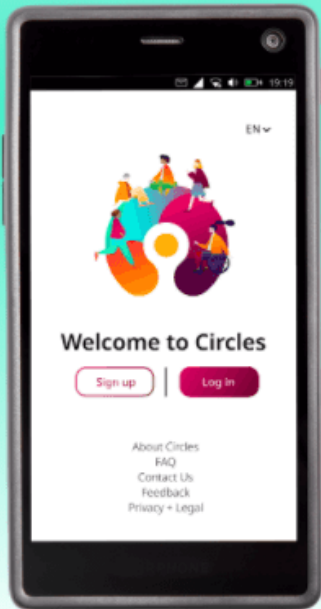
Προκλήσεις

- μεγάλος ανταγωνισμός από τις καπιταλιστικές πλατφόρμες
- έλλειψη διατομεακών αλυσίδων αξίας
- ασθενής αντι-ηγεμονία

Circles UBI : παγκόσμιο βασικό εισόδημα στην Αλυσίδα Συστοιχιών (Blockchain)

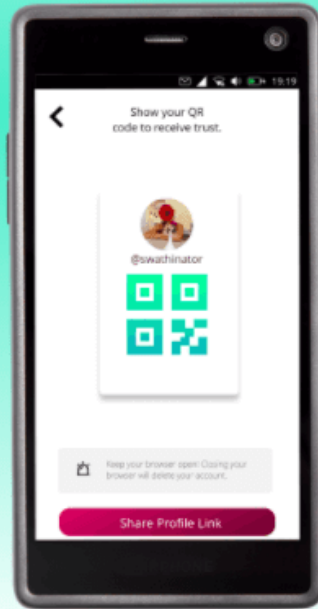
1

Sign up

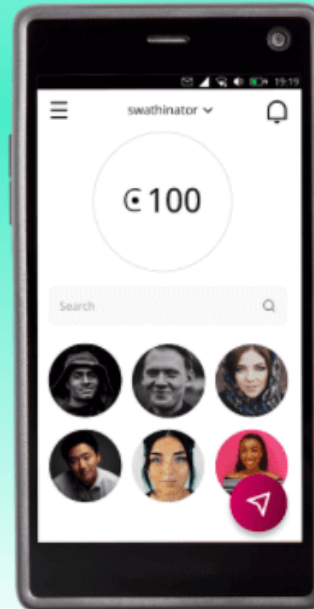
2

Get Trusted

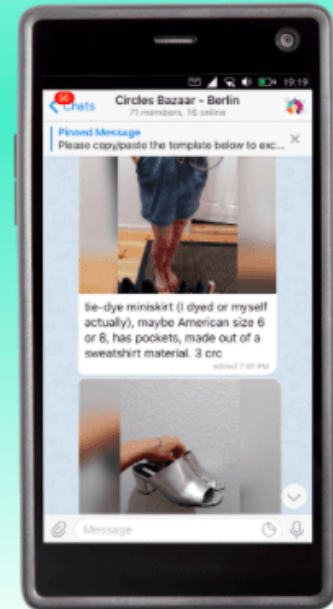
3

Receive your Circles

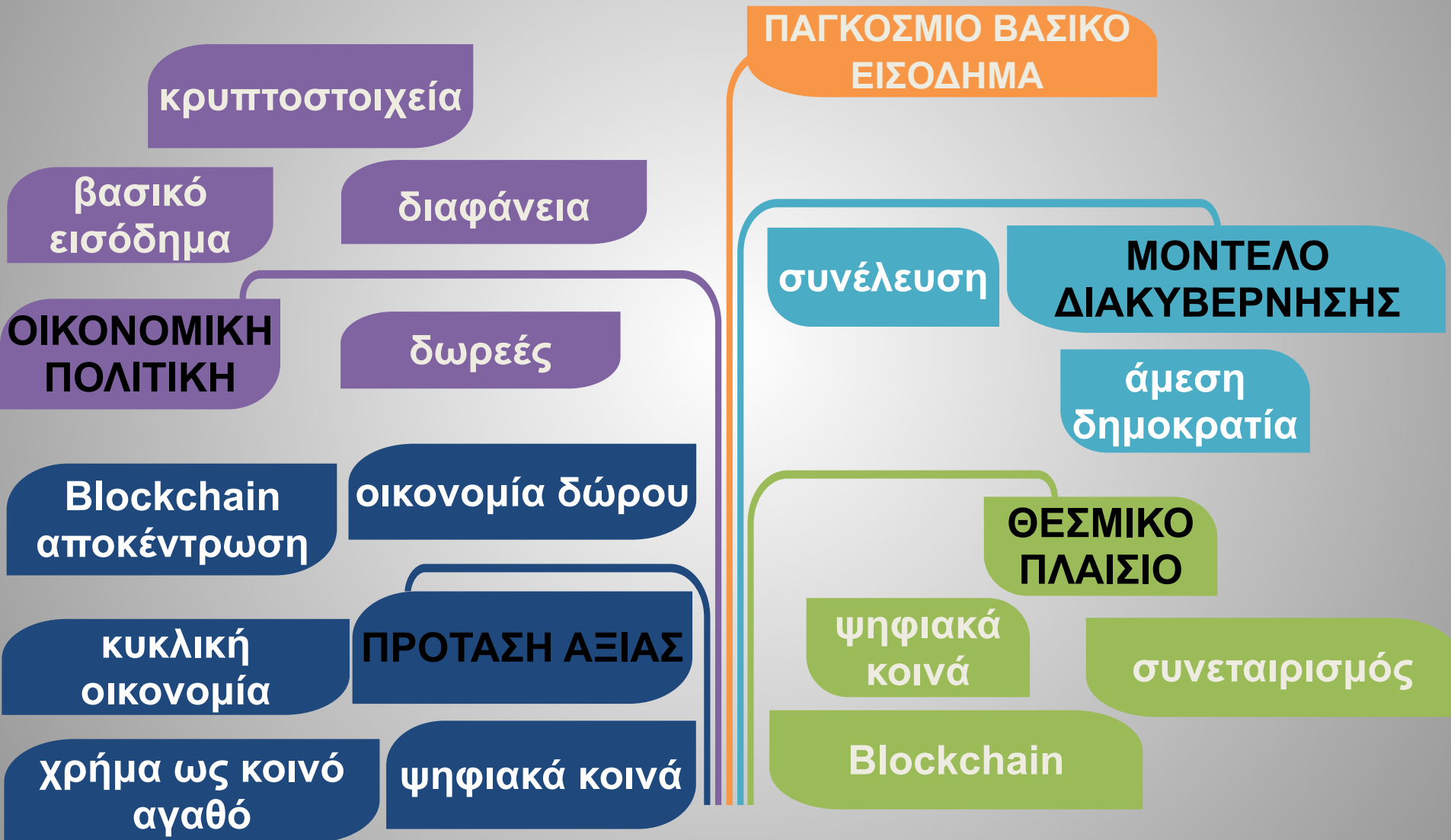

4

Use your Circles!

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ CIRCLES UBI

Καινοτομία

- ανοικτός κώδικας
- αποκέντρωση μέσω Αλυσίδας Συστοιχιών
- παγκόσμιο αλγοριθμικό βασικό εισόδημα
- το χρήμα ως κοινό αγαθό
- κυκλική οικονομία δώρου

Προκλήσεις

- προβλήματα στην τεχνολογία
- έλλειψη ικανών προγραμματιστών
- business as usual
- ελάχιστη διασύνδεση της κυκλοφορίας του κρυπτονομίσματος Circles με την παραγωγή
- κενά στην αλυσίδα κυκλοφορίας μεταξύ των επιχειρήσεων που δέχονται Circles
- ασθενής αντι-ηγεμονία

Κοινότητες και διασπορά ταυτοτήτων

Tzoumakers

Οικολογία

Αντικαπιταλισμός

Μετακαπιταλισμός

Λαϊκή παράδοση
(χωριό, βουνό)

Φεμινισμός

Αγροτιά

Κοινά

Κοινωνική
επιχειρηματικότητα

CoopCycle

Οικολογία

Αντικαπιταλισμός

Φεμινισμός

Αριστερά/
σοσιαλισμός

Συνδικαλισμός

Κοινωνική
επιχειρηματικότητα

Κοινά

Open Food Network

Οικολογία

Κοινωνική
επιχειρηματικότητα

Φιλελευθερισμός

Αγροτιά

Κοινά

Μετακαπιταλισμός

Circles UBI

Αντικαπιταλισμός

Κοινωνική
επιχειρηματικότητα

Αναρχο-
καπιταλισμός

Κοινά

Φεμινισμός

Εναλλακτικό lifestyle
(Γιόγκα, διαλογισμός,
χίπστερ, ναρκωτικά)

Γενικά συμπεράσματα

Έλλειψη διατομεακών αλυσίδων αξίας, αδειών δικαιοχρησίας και ανοικτών προτύπων για να προστατευτούν τα κοινά από τον καπιταλισμό

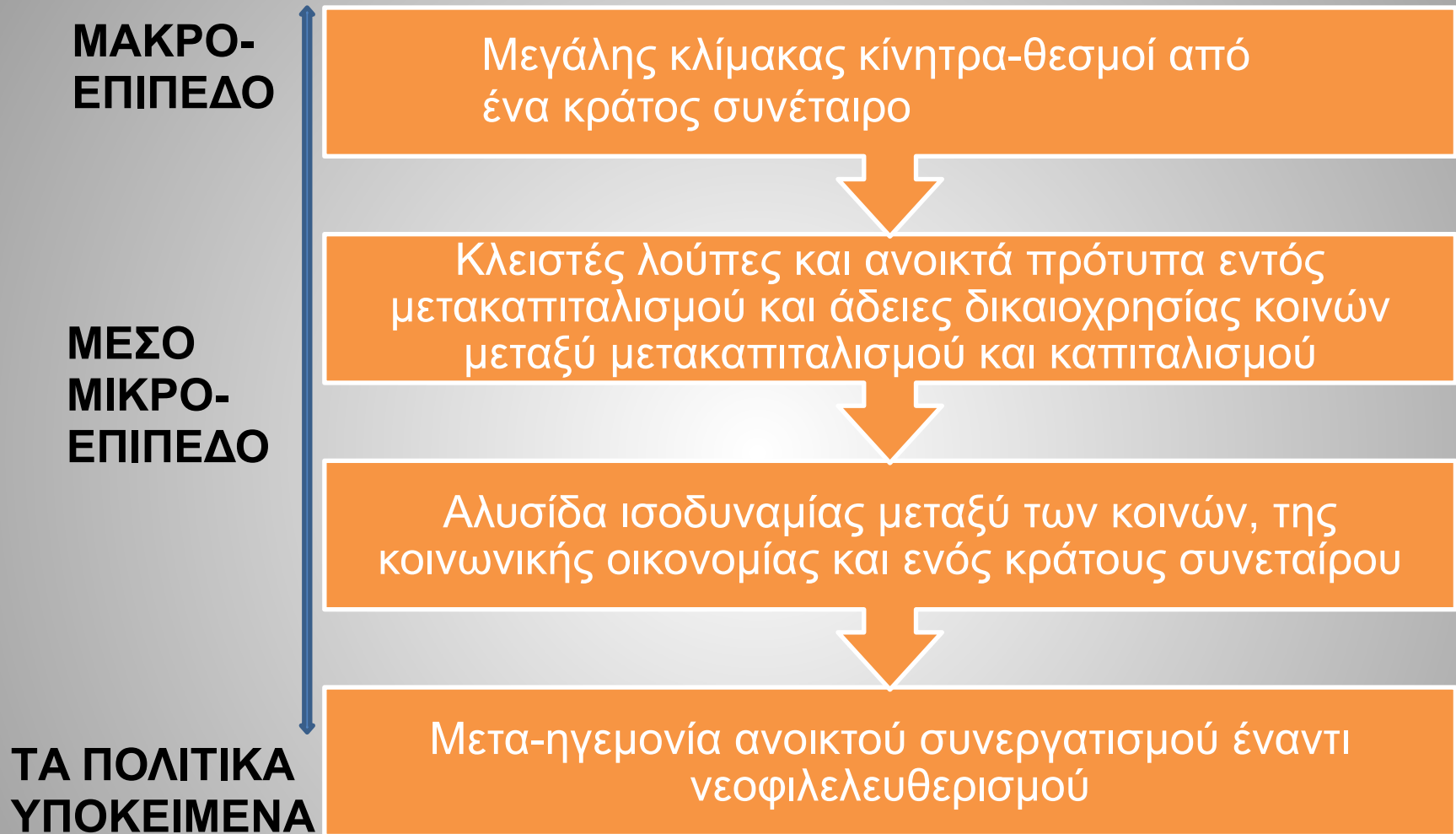

Έλλειψη πολιτικής αλυσίδας ισοδυναμίας μεταξύ των κοινών, της κοινωνικής οικονομίας και ενός κράτους συνεταίρου

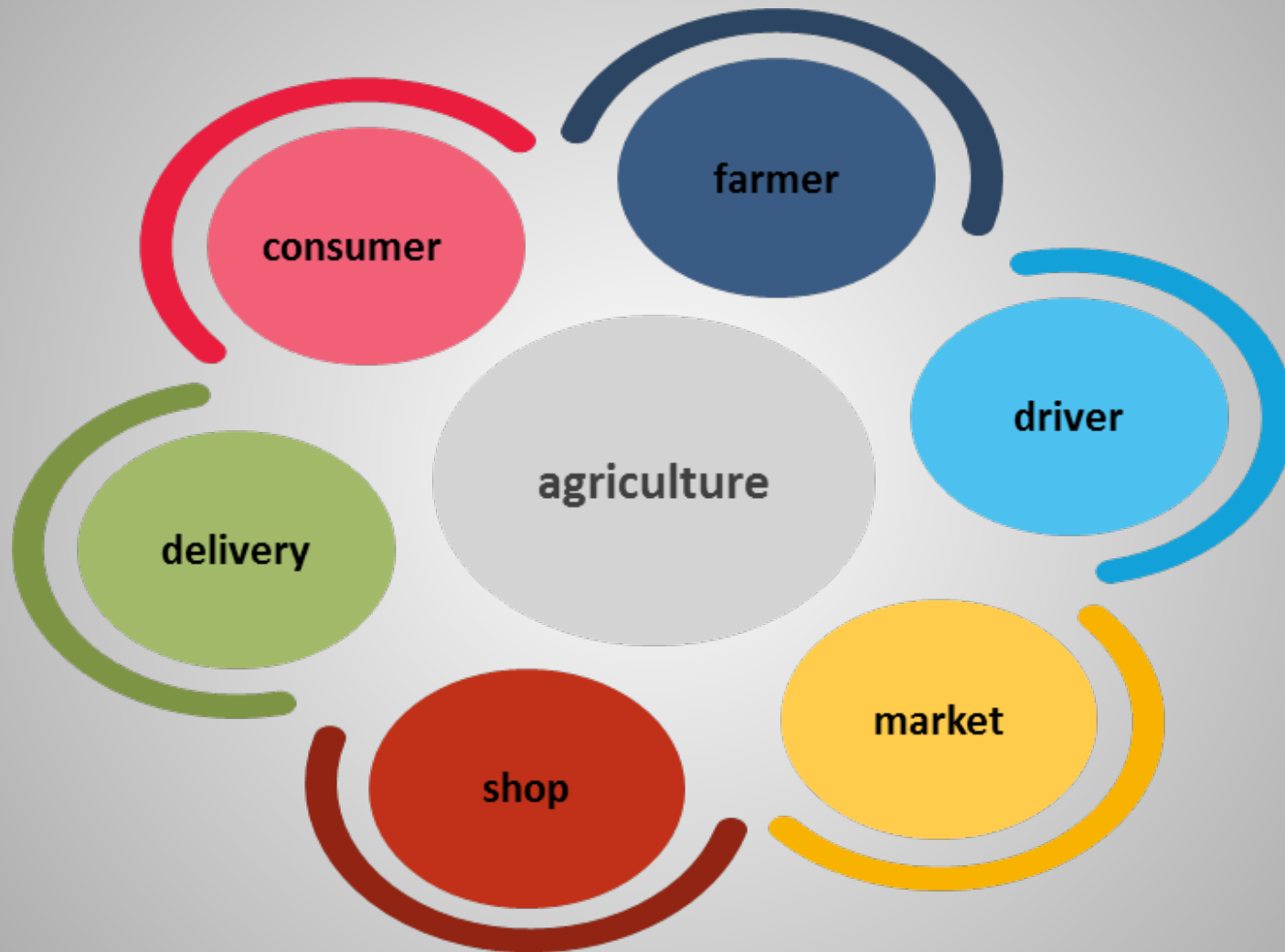

Ασθενής μετα-ηγεμονία ανοικτού συνεργατισμού

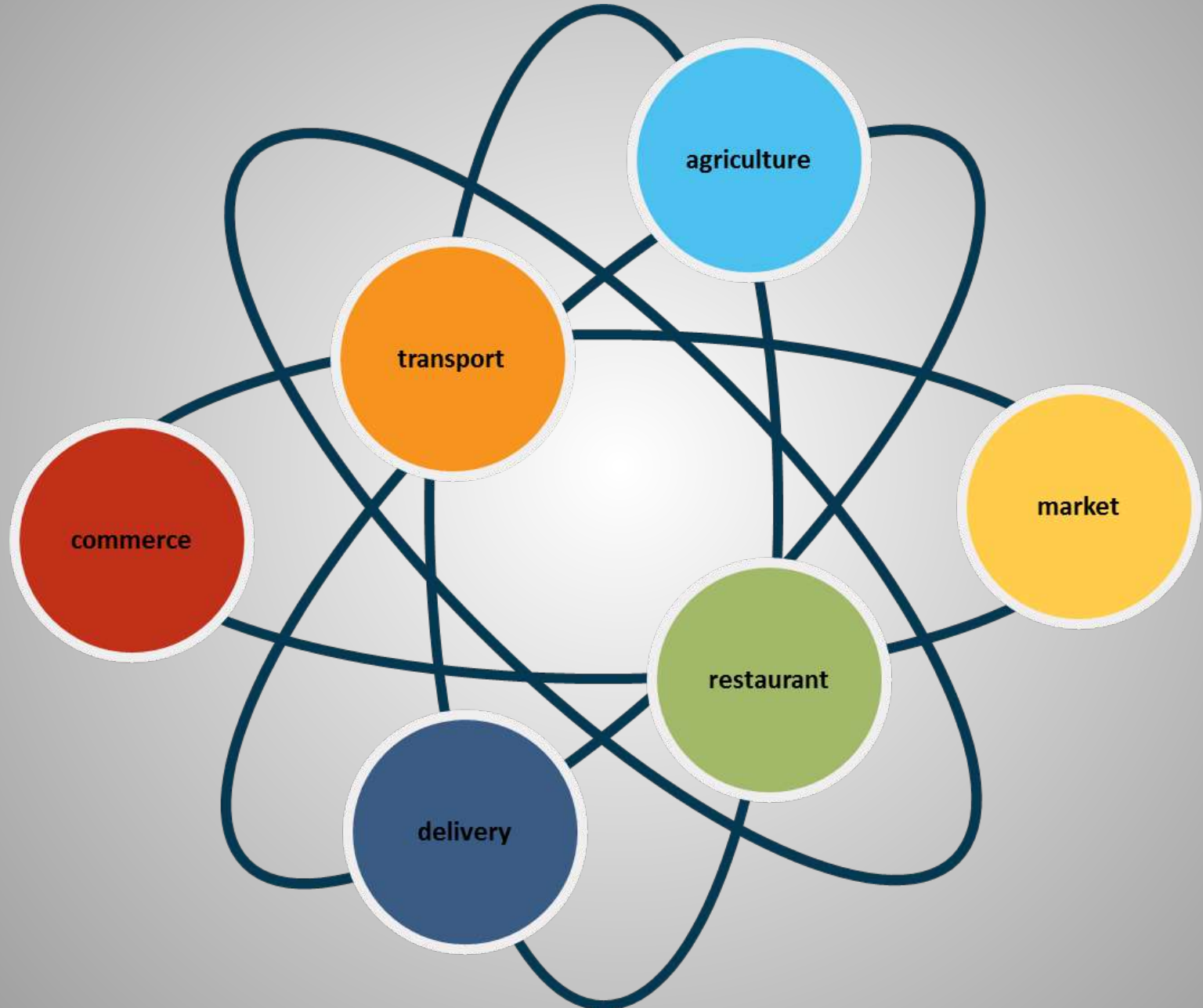
Προτάσεις

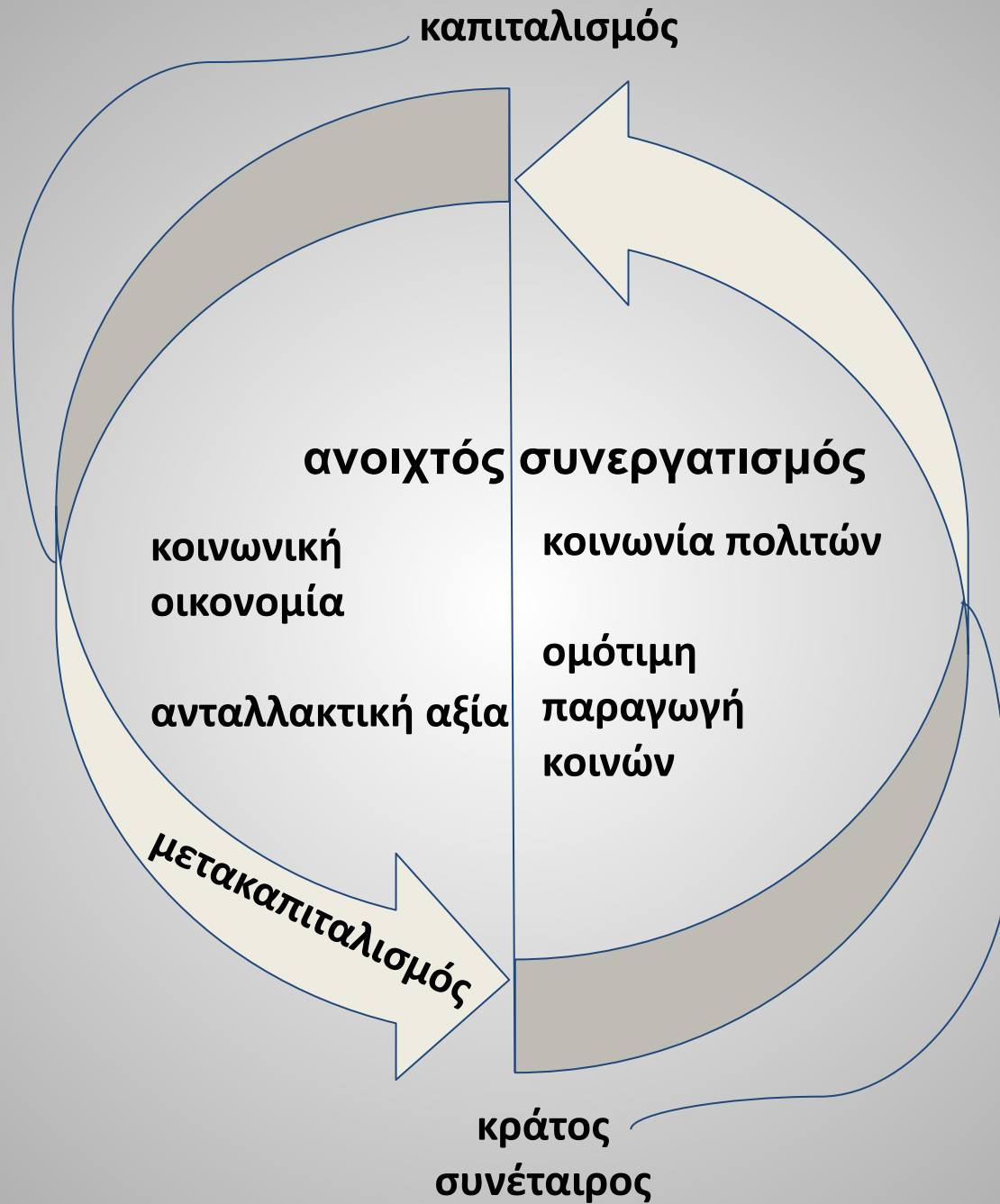

ΚΛΕΙΣΤΗ ΛΟΥΠΑ ΜΟΝΟΤΟΜΕΑΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΑΞΙΑΣ

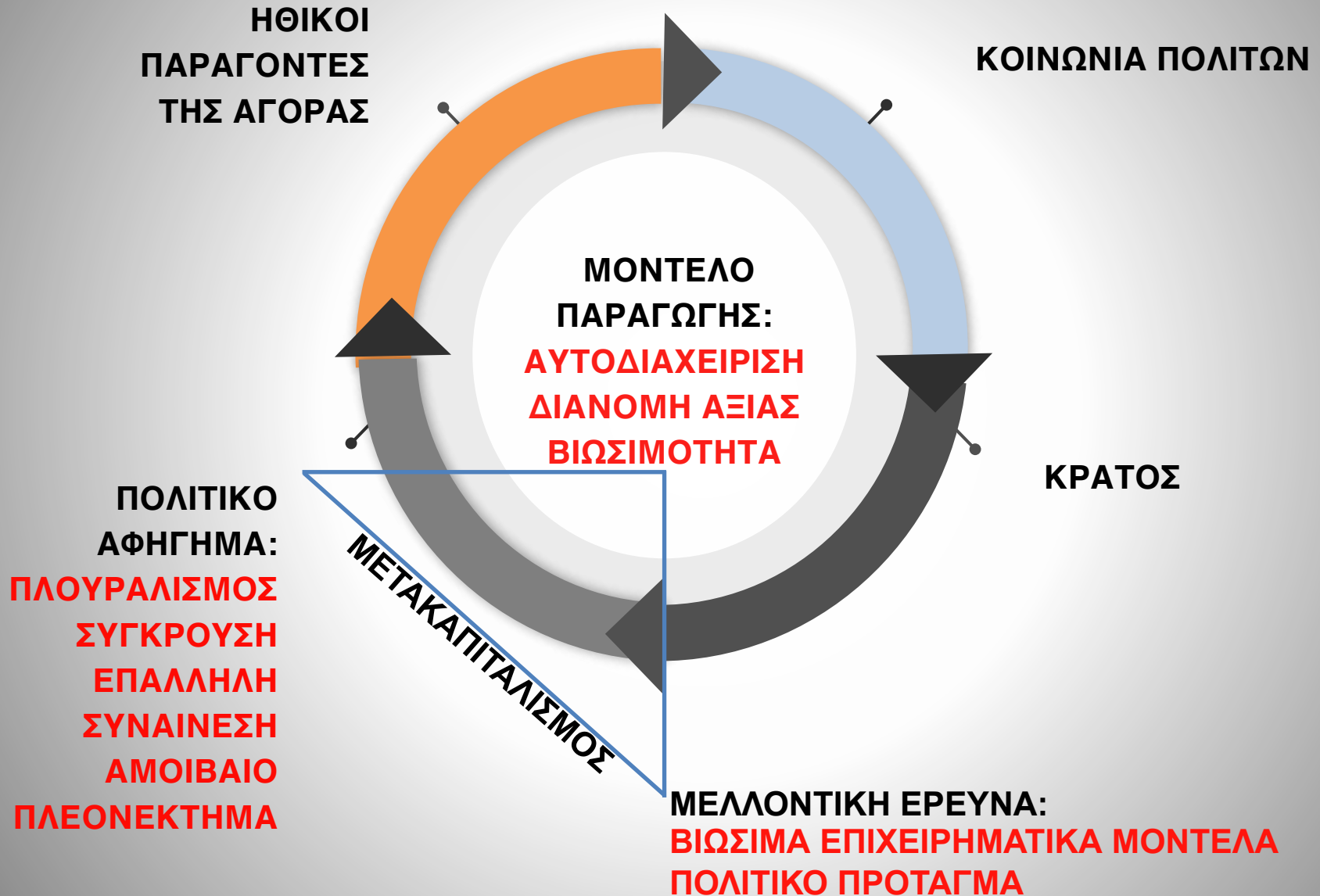

ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΛΟΥΠΕΣ ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΩΝ ΑΛΥΣΙΔΩΝ ΑΞΙΑΣ

ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

ΧΑΡΙΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ

Πρόβλημα: το καπιταλιστικό φαντασιακό (ατομικισμός, κέρδος) που προκαλεί την κλιματική αλλαγή και διαπλέκεται με τον ρατσισμό, τον εθνικισμό και τον φασισμό.

Λύση: Μια πολιτική θεωρία και οικονομία των κοινών πρέπει με κάποιο τρόπο να χακάρει και να μετασχηματίσει τον καπιταλισμό και την πολιτική.

Πώς;

1. Με **βιώσιμα συνεργατικά επιχειρηματικά μοντέλα** που να είναι πιο ελκυστικά και ανταγωνιστικά προς τα καπιταλιστικά (με πιο χαμηλά κόστη και καλύτερες αμοιβές και συνθήκες εργασίας).
2. Με **ένα πολιτικό αφήγημα ανοικτού συνεργατισμού** που να πηγαίνει πέρα από την αριστερά, το κέντρο και τη δεξιά και να συνενώνει στη βάση μιας επάλληλης συναίνεσης και ενός αμοιβαίου πλεονεκτήματος για ποικίλες ομάδες συμφερόντων > **ριζική και πλουραλιστική δημοκρατία.**

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

<https://collabecon.gr/>